

Část I

Struktura pevných látek

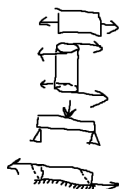
1 Krysatlografické soustavy

AAAAAAA

2 Deformace

- typy:

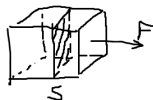
- tahem/tlakem
- kroucením
- ohybem
- smykem

3 Deformace tahem/tlakem

- Normálové napětí:

$$\sigma = F/S; [N/m^2] = [Pa]$$

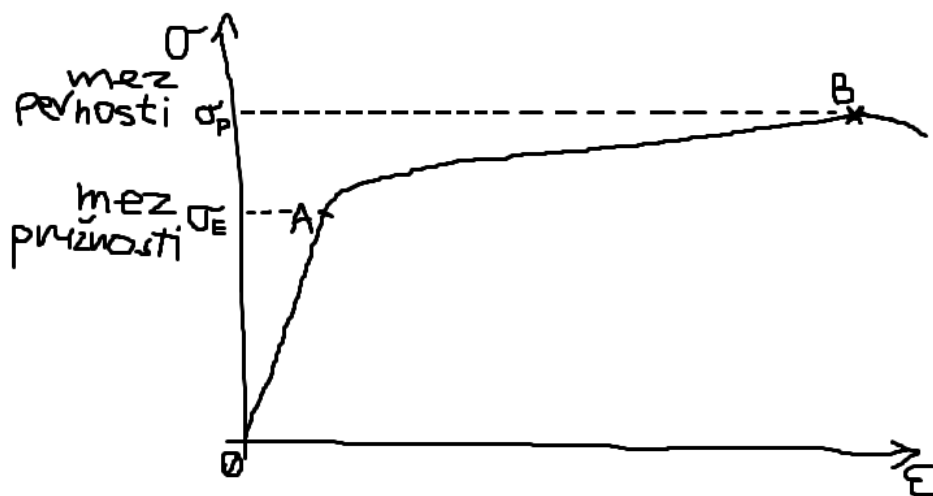
- Změna délky:

$$\Delta l = l - l_0; [m]$$

užitečnější většinou relativní prodloužení:

$$\varepsilon = \Delta l/l_0; [\text{bezrozm.}]$$

3.1 Deformační křivka

- lineární úsek (0 - A)

- pružná deformace
- vratná
- platí Hookův zákon:

$$\varepsilon \propto \sigma$$

tedy slovy: relativní prodloužení je přímo úměrné napětí (ano, to je symbol pro přímou úměrnost, zapamatujte si ho)

$$\sigma = E * \varepsilon$$

E - Youngův modul pružnosti (např. ocel = 220 GPa, cín = 55 GPa, tj. tlak potřebný, abychom objekt roztáhli na dvojnásobnou délku)

- nelineární deformace (A - B)
 - plastická deformace
 - protažení bylo dost velké, aby přesunulo atomy v krystalické mřížce na jiné místo
 - materiál tedy ztrácí schopnost se po deformaci vrátit do původního tvaru
 - při překročení meze pevnosti se materiál prostě trhá na dva kusy

3.1.1 Příklady

1. O kolik se protáhne ocelový drát když na něj zavěsíme závaží:

$$d = 1mm; l = 5m; m = 30kg; E = 220GPa$$

$$\sigma = \frac{F}{S} = \frac{300}{\pi * 0,0005^2}$$

$$\varepsilon = \frac{\sigma}{E}$$

$$\varepsilon = \frac{F}{S * E} = \frac{\Delta l}{l_0}$$

$$\Delta l = \frac{F * l * 0}{S * E} = 8,7 * 10^{-3}m = 8,7mm$$

2. Na ocelové lanko zavěsíme závaží. Jak těžké může být, aby se lanko nepřetrhlo:

$$d = 1mm; \sigma_p = 1,3GPa; K = 5$$

- (a) závaží je v klidu
- (b) závaží se hýbe nahoru

$$a = 1m/s^2$$

- (c) jako kyvadlo OBRAZEKOBRAZEK

Část II

Změny skupenství

Př.: OBRAZEKOBRAZEK $m = 0,2kg$ a) teplota varu: 50 stupnu b) c(kap.) $c = Q/(m * \Delta t) = 200/(0,2 * 40) = 25 Jkg^{-1}K^{-1}$ c) c(plyn) $c = Q/(m * \Delta t) = 200/(0,2 * 20) = 50 Jkg^{-1}K^{-1}$ d) L_v – skupenské teplo varu [J] $L_v = 300J$ l_v = měrné skupenské teplo varu $l_v = L_v/m [Jkg^{-1}]$ $l_v = 300/0,2 = 1500Jkg^{-1}$

Pozn.: pro vodu: l_t (tání) = 332 J kg^{-1} l_v = 2257 J kg^{-1}

Př.: 1 kg vody z teploty -20 stupnu -i pára 100 stupnu, $P = 1 \text{ kW}$ led -20 stupnu -i led 0 stupnu: ($c_{ledu} = 2100 \text{ J kg}^{-1}$) $Q = m * c * \Delta t = 42 \text{ kJ}$ -i 42 s led 0 stupnu -i voda 0 stupnu: $L_t = m * l_t = 332 \text{ kJ}$ -i 5 min 32 s voda 0 stupnu -i voda 100 stupnu ($c_{vody} = 4180 \text{ J kg}^{-1}$) $Q = m * c * \Delta t = 418 \text{ kJ}$ -i 6 min 58 s voda 100 stupnu -i pára 100 stupnu: $L_v = m * l_v = 2257 \text{ kJ}$ -i 37 min 37 s (to je šílený)

Pozn.: Hranatý graf platí u krystalických látek, u amorfních látek (kvůli nedokonalostem v uskupení) je graf obly OBRAZEKOBRAZEK